

**In Hoc Libello Pontificii Ora||toris continetur legatio, in
co[n]uentu Noremburgensi,|| Anno. M. D. xxij. inchoato,
sequenti vero finito ex-||posita, vna cum instructione ab
eodem legato|| ...**

Hadrian <VI., Papst>

Noremburgæ, 1523

VD16 K 320

28 De Contribvtione Ecclesiasticorum, ac religiosarum domuu[m] contra
Turcas, ac pro defensione iuris & tranquillitatis publicę.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65406)

aliquot annos Germani principes Sedi Romæ, sub certis vsq; annorum metis, eo tamen modo, vt persoluerentur consenserunt, quo pecunia hæc ad nihil aliud, q̄ cōtra Turcas parandum, defensionē Romæ tāq; deposita, fideliter adseruaretur. Verum cum anni, in quos præfato modo cōsensum erat per Germanos iam olim effluerint, ac annatas dispensas, non contra Turcas, sed alio experientia Germani principes didicerint, versas. Eapropter p̄ oēs Imperij ordines illud ipsum pro onere nō mediocri huc allegatur, supplicaturq; id quod in responsione generali oratori pontificio data, ac in primis ex Cæsareꝝ Ma. literis ad Sanctitatem Pontificiam eam ob rem scriptis, liquido magis reperitur, q̄ ob causam laici status Ro. Impe. vela complicanda censuerunt.

DE CONTRIBVTIONE ECCLESIASTICORUM, ac religiosarum domuū contra Turcas, ac pro defensione iuris & tranquillitatis publicę.

28 Item postq̄ laicorum Imperij Statuum maiores, ecclesias Monasteria, cæterasq; religiosas domus per Germaniam, ad laudem omnipotentis, ita ampliter atq; hoc pacto dotarunt, diuitijs auxeruntq; q̄ iam laici ipsi, vix tertiam aut quartam partē in bonis tēporalibus possidēt, atq; ob eam causam necessitati, tā ecclesiasticorū q̄ laicorū subleuādę, ppugnandęq; ac manu defendendę paci ac iuri publicis, necnon & in Turcas, cæterosq; ecclesię Catholicę, ac sacri Ro. imperij hostes parandę expeditioni, præ rerū inopia vires minus suppetūt. Ideo negocij ipsi⁹ exigit necessitas, equitasq; q̄ sanctitas Pōtificia ita æque ac paterne rem tēperet, vt ecclesiastici etiam tanq̄ qui ampliores possident diuitias, nedū contra Turcas ad ferendum opem teneantur auxilares porrigere manus, sed ad tuendum ius publicum, ac tranquillum reipub. Christianę statum, quotannis pecunię quippiam contribuendum, ita q̄ Archiepiscopi & Episcopi ecclesiasticis prælati ac personis suę ditioni subiectis, ipsi soli ad ferendum hanc opem,

contributionem prædictam indicere, ius ac potestatem habeant.

Atque illud eo moderamine agatur, ut electores, cæteriꝫ **29**
Principes & magistratus laici ab ecclesiasticis proceribus, in
eorum principatibus, comitatibus, oppidis, ac territorijs, in
exercenda iurisdictione non perturbentur, aut præpediantur.
Nempe hac re fiet, quod laici inter ecclesiasticos ius, ac tranquillitatem publicam tueri, & ecclesiastici sub laicis degentes, eo facilius ac commodius etiam ius quæque suum defendere, ac manutenere poterunt, cum Ecclesiastici paria onera una cum laicis magistratibus ac gubernatoribus prouinciarum ferre & contribuere iubebuntur, quemadmodum ad id ipsum ex Christiana & germana charitate, ac ob æquitatem, paritas tempus seruandam alioqui tenentur, obligatiꝫ sunt.

Et quandoquidem omnes ecclesiastici, in primis ac præcipue **30**
pue, merito pro viribus contra Turcas, tanquam hostes Christianæ fidei, ad ferendam opem, parandam defensionem, recusperandumque manu, quas olim crudelis ille ferro subiugarat Christianorum prouincias, teneantur. Eam ob rem, pro licito, bono ac pariter Christianæ reipub. utili & necessario, visum placitumque est, ut si quando exigere id necessitas videbitur, quod mundus & præciosior supellex ecclesiarum cathedralium monasteriorum, cæterarumque ecclesiarum ac religiosarum domorum, auri, argenti, vniouum, aliorumque præciosorum lapidillorum, denique & campanarum pars non necessaria, pro communi Christianæ reipub. utilitate in medium conferatur, ne thesaurus ille ecclesie Turcis potius, quam nobis custodiatur, adserueturue, id quod & per Græciæ regnum iam olim vsuuenisse experientia ipsa docuit. Quæ res Turcis magno cessit lucro, præsidioque, quando reperto hoc ecclesie mundo, seu thesauro, militibus suis comparare potuerunt vberiore comitum, ut eo instructiores hinc cæteras Christianorum vrbes oppugnarent ac prouincias.